

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Capvt VIII. De Necessitate Fidei Ad Salvtem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

CAPVT VIII. DE NECESSITATE FIDEI AD SALVTEM.

CONTROVERSIA I.

Quorum articulorum Fides sit necessaria Neceſſitate Medij.

P Ripalda dividit Fidem in ſtriſtè & latè ſumptam. Striſtè dictam ait eſſe, quæ nitiſur auctoritate Dei revelantis, & de qua hæcenus omnis noſtra tractatio proceſſit. Fidem latè ſumptam ait poſſe vocari omnem ſupernaturalem Illuminationem, & hanc ait poſſe dari circa quodcunque objectum. Hoc poſito To. I. de Ente ſupernat. diſp. 20. fuſè conatus eſt oſtendere, quomodo defendi poſſet, ad ſalutem ſufficere fidem latè ſumptam, & deſectio aliquos ſine vlla fide ſtriſtè ſumptæ ſalvari. Quia tamen benè poterat ad vertere, ſententiam hanc eſſe contra ſenſum Theologorum, excepto Vega, qui ne quidem latè ſumptam fidem volebat eſſe neceſſariam, ideo non eſt auſus aliquid aſſertivè ſtatuerè. Ripaldam impugnavit Card. de Lugo, contra quem iterum ſe defendit ex inſtituto Ripalda hic ſect. 10. proteſtatus tamen ſemel iterumque, ſe cum alijs ſentire propter auctoritatem; ſpectatis tamen argumentis Theologicis oppoſitum probabile eſſe.

382. Dicendum eſt, nullum adultum juſtificari poſſe ſine actu Fidei ſtriſtè dicto. Probat ex S. Scriptura. ad Rom. 1. & ad Galat. 3. ſed clariſſimè ad Galat. 11. vbi cum Paulus ſtatim ab initio capitis Fidem ſtriſtè dictam definiviſſet, quod ſit ſperandarum ſubſtantia rerum, argumentum non apparentium: pergit deinde eandem fidem commendare ex actis Patrum, ut Abel, Enoch, Noè, Abraham &c. vsque ad David ac prophetas. Ex quidem Enoch habuiſſe fidem actualem (quæ fuit omnium confeſſione fides ſtriſtè dicta) probat hoc ſyllogiſmo. Sine fide eſt impoſſibile placere Deo, aut accedere ad Deum: atqui Enoch placuit Deo, & ad Deum acceſſit per opera ſua meritoria &c. ergo habuit fidem: atqui Enoch habuit fidem ſtriſtè dictam: ergo de hac locutus eſt Paulus, quando dixit, impoſſibile eſſe, ſine fide placere Deo.

383. Confirmatur. Quia Concilium Tridentinum ſeſſ. 6. c. 6. agens de preparatione ad Juſtificationem ſic loquitur. *Disponuntur autem ad ipſam Juſtitiã, dum excitati divini gratiã & adjuti, ſuam ex auditu concipientes liberè moventur in Deum, credentes vera eſſe, quæ divinitus revelata &*

promiſſa ſunt &c. Ecce! fidem ſtriſtè ſumptam! De hac autem fide paulò poſt ſic loquitur. *De hac diſpoſitione ſcriptum eſt: accedentem ad Deum oportet credere &c.* ergo Tridentinum intelligi vult locum S. Pauli de fide ſtriſtè ſumpta.

384. Respondet Ripalda n. 158. varijs modis 1. S. Paulum ibi præſcindere à fide latè & ſtriſtè dicta, non enim loquitur tantum de fide, quæ ſit ultima diſpoſitio ad Juſtificationem, ſed de omni fide, quâ diſponimur ad quodcunque opus ſalutare: atqui non ad omne opus ſalutare requiri fidem ſtriſtam putat Ripalda ſe contra Lugonem eviciſſe diſp. præced. Nos autem infra oſtendemus eum nihil eviciſſe, & ideo hæc reſponſio non ſatisfacit.

385. Respondet 2. Poſſe S. Paulum intelligi de Fide ſtriſtè dicta in Re, vel in Voto. quapropter ſi quis ex illuminatione ſupernaturali circa bonitatem Dei (quæ in modo repræſentandi eſſet ſimilis cognitioni naturali) amaret Deum ſuper omnia, talis haberet fidem ſtriſtè dictam in voto, & ſic jam ſatiſfieret aſſertioni S. Pauli, poſſetque talis juſtificari ſine fide ſtriſta in re habita.

Contra hoc urgebat Lugo, quia fides in voto non credit Deum eſſe, ſicut reſtitutionis votum non reſtituit. Huic tamen replica facile vidit Ripalda, quomodo occurrì poſſit: nam etiam votum Baptiſmi non Baptizat, & votum pœnitentiæ non confeſſetur auriculariter, & tamen Teſtimonia Scripturæ de Baptiſmo & Confeſſione interpretamur de re vel voto.

386. Aliter ergo rejicio reſponſionem Ripaldæ. Ex illa enim ſequitur, omnium planè articulorum fidem eſſe ex æquo neceſſariam ad ſalutem atque eſt fides Dei remuneratoris, quod eſt contra S. Paulum, qui vtrique aliquid ſpeciale commendare voluit in Fide Dei Remuneratoris. Sequela probatur. quia ille amor juſtificans ſine Fide ſtriſtè ſumpta, quem ponit Ripalda, non magis eſſet voluntas credendi Deum remuneratorem, quàm quemvis alium articulum ſi proponeretur, cum omnes ſint hoc modo ſub præcepto.

387. Respondet 3. S. Paulum eſſe intelligendum de Juſtificatione prout regulariter ſolet contingere: nam univèrſum loquendo non eſt

Ecc 3

verum

verum etiam ex alio capite : tum quia (vt putat se alibi probasse) potest quis ex apprehensione solius Mysterij elicere actum meritorium : tum quia potest quis justificari quin fides stricta fuerit libera (vt etiam putat se probasse , sed nos vtrumque negamus) tum denique , quia Concilium Tridentinum præter fidem requirit etiam alias dispositiones , quæ tamen non semper , sed tantum regulariter interveniunt in Justificatione , vt , timorem penæ , spem veniæ &c. Sed contra est , quia Tridentinum postmodum intelligi vult S. Paulum de Fide , quando simpliciter & absolute pronuntiat , sine Fide esse impossibile placere Deo.

388. Obijci potest primò illud ad Rom. 2. *Non enim auditores legis iusti sunt apud Deum , sed factores legis iustificabuntur . cum enim gentes quæ legem non habent , naturaliter ea quæ legis sunt faciunt , ipsi sibi sunt lex , &c.* ergo S. Paulus agnovit , posse aliquem justificari sine cognitione Mysteriorum fidei per revelationem , & per solam cognitionem eorum quæ lumine naturali cognosci possunt. 2. Duplīter. Primò plurimi hunc locum intelligunt de operibus naturalibus , non quòd quis per illa iustificetur aut possit justificari , nec hoc voluit S. Paulus , sed solum , quòd Gentes non habentes legem scriptam , habeant tamen legem naturalem in cordibus , contra quam agentes peccant. 2. Respondent alij cum S. Augustino , Sermonem ibi esse de Gentibus ad fidem conversis , quæ naturaliter bene operabantur , sumendo rō Naturaliter non prout excludit fidem , sed prout excludit legem scriptam , quæ Iudæi tantopere gloriabantur.

389. Obijcies 2. Ergo aliquis apud Gentiles educatus , nec habens Evangelij prædicatorem , etiam si Legem Naturæ per cognitiones naturales servet , & nunquam mortaliter peccet , non poterit tamen salvari , ex defectu fidei , tanquam Medij necessarij. 2. per tradita lib. præced. de Gratia , talem Gentilem aliquandiu servan- tem legem naturæ , à Deo etiam extraordinario modo , si opus fuerit , adductum iri ad fidem , vt ibidem ostensum est.

390. Obijc. 3. Post secundam hominis elevationem , omnis amor Dei super omnia iustificat , & quoties talis datur , ille semper est supernaturalis , quia Deus non concurrat ad actum naturalem , quando circa illud ipsum objectum potest actus supernaturalis versari , conducent directè & vt meritum ad salutem. Atqui Gentilis potest etiam sine fide strictè dicta cognoscere Deum vt amabilem super omnia : ergo poterit illum etiam vt talem amare , & quidem actu supernaturali , procedente ex cognitione supernaturali , quamvis in modo representandi & tendendi essent actus simillimi illis , quos homo haberet in statu puræ naturæ. Hoc argumento P. Ripalda vehementer trahitur in oppositam sententiam.

391. Responderi potest duobus modis. Primò cum Card. de Lugo , qui fatetur n. 41. se ob-

jectionis difficultatem agnoscere , cui tamen respondendum non sit , ob allata Scripturarum Testimo- nia. Respondet ergo , defectio Naturæ homi- nam ex peccato originali adeo ad seipsam & pro- prium commodum conversam esse , vt licet pœ- sicè loquendo possit amare Deum super omnia ex cognitione Dei , prout naturaliter , & sine fide co- gnosci potest , moraliter tamen illum repeten- tandi modum non sufficere : ideo , inopi- dici solet , naturam insinuare quidem amorem Dei , non tamen perficere , quod satis apparet , considerando quàm parum tota philosophia & o- jus sectatores , seclusa fide , in hoc amore excellen- rint , & quomodo nullus illorum dilexerit Deum super omnia , in quo sensu dixit S. Augustinus Ep. 107. nos liberum arbitrium ad diligendum Deum primi peccati granditate perdidisse. Requirit ergo fides , proponens altiore modo amabilitatem Dei , & amoris vincula , quibus Deus ad se trahit & allicit magis , quàm commoda temporalia qu- cunque.

392. Responderi potest 2. Deum non os- sumplisse quemcunque actum amoris sui ad ius- ficando extra Sacramentum , sed amorem cum amamus Deum vt nostrum amicum , certissimè per totam aternitatem possidendum , nisi ab e- micitia recedamus : talis autem amor præsupponit fidem de beatitudine supernaturali , vt patet , nam lumine naturæ ea innotescere non possunt. Hæc responsio magis infra declarabitur.

393. Replicabis. Saltem potest aliquis elicere actum attritionis , ex motivo honestatis prout naturaliter cognosci potest , & cum talis actus quoad substantiam supernaturali , suscipere Sacra- mentum & justificari. 2. Attritionem quæ à Deo requiritur vt dispositio cum Sacramento , de- bere procedere ex Fide strictè dicta , quia debet esse conjuncta cum Spe indulgentiæ , vt habet Tri- dent. s. 14. c. 4. Spes autem veniæ supponit fidem de placabilitate Dei , cum naturali lumine non pos- sit Deus certò cognosci placabilis pro peccato natu- tali.

CONTROVERSIA II.

An sine Fide strictè dicta fiat aliquod opus Supernaturale & Meritorium.

394. **A**ffirmat Ripalda , conaturque in sua sententiam trahere omnes illos auctores qui in materia de Gratia tenent , opera Gentilium honesta procedere ex gratia Theologica , & per Christum , & aliquo modo conducere ad salutem , qui vnà cum Ripalda sunt omnino quadraginta , vnde conqueritur , quòd hanc suam sententiam Lugo dixerit singularem. Verum id jure dicit Lugo. Nam , vt fatetur ipse Ripalda , omnes il- li auctores negant illos Actus esse Entitativè Su- pernaturales. Nec verum est quòd opinatur Ri- palda , supernaturalitatem illorum actuum deduci ex eorundem doctrina de Gratia , non enim

tenent illi DD. tales actus esse Meritorios præ-
mij supernaturalis, sed alio modo dicunt condu-
cere ad salutem, vt explicui in Tract. de Gratia.
Sententiam Ripaldæ aliquando probabilem judi-
caverat Lugo, sed postea re melius consideratâ
negavit.

395. Docet itaque Ripalda, in homine ad-
ultra toties dari actus supernaturales, tam in intel-
lectu quàm in voluntate, quoties proponitur aut
amatur aliquod objectum actui honesto & laudabi-
li, qui actus, licet in modo repræsentandi sint
per se similes actibus naturalibus, qui in pura
natura circa illa ipsa objecta producerentur, sunt
tamen defacto Entitative Supernaturales, quia
Deus ex Decreto elevationis concurret semper ad
actum supernaturalem. Porro talem cognitio-
nem, vt jam dixi, vocat Fidem latam.

396. Dicendum tamen est cum ceteris
Theologis, ad omne opus Meritorium Superna-
turale præcedere donum fidei strictè sumpta, re-
ducendo tamen ad hoc donum etiam illas illu-
minationes, quæ proximè movent ad volendum
credere, vel ad petendum donum fidei, quæ illu-
minationes habent intrinsecam relationem ad
ipsum actum Fidei principaliter intentum, & sic
ex intrinseco prædicato ordinant hominem ad vl-
timum Finem Supernaturalem, vnde defummen-
dum esse prædicatum primum Supernaturalitatis
Theologicæ, dixi in Contr. præm.

397. Probatur auctoritate SS. Patrum, re-
latorum tum à Suarez, tum à Lugone, quorum
verba si ponderentur, apparebit frivolum esse in-
terpretationem Ripaldæ, eos locutos esse de fide
latè sumpta, quam ausim dicere, SS. Patribus in
hoc puncto non venisse in mentem. S. Augu-
stinus lib. de Grat. & lib. arr. & lib. de Prædest. SS.
6.7. ait, ideo Apostolum docere, iustificari homi-
nem ex fide, non autem ex operibus, non vt o-
pera excludat, sed quia opera iustitiæ sunt ex fide,
non ex operibus fides, & sic ab illo sunt opera Ju-
stitiæ, à quo est fides. Ideo, inquit, Apostolus do-
cet, iustificari hominem ex fide, quia illa prima datur
vnde imperentur cetera, quæ propriè opera nuncupan-
tur. Et iterum: lib. 83. qq. 76. & Ep. 105. Re-
stat igitur, vt ipsam fidem, vnde omnis iustitia sumit
initium, non humano tribuamus arbitrio, neque vllis
meritis, sed gratuitum Dei donum esse fateamur, si gra-
tiam veram, id est, sine meritis cogitamus, quoniam
tunc incipiunt bona quæcumque sunt merita: hoc au-
tem probat Augustinus ex illo ad Ephes. 2. Gratia
salvi facti estis per fidem, & hoc non ex vobis, sed Dei
donum est, non ex operibus, vt ne quis gloriatur. Ecce
S. Paulus insinuat, dari quidem opera qua-
dam, quæ videri possint bona, sed tamen negat
ea esse meritoria quæ fidem præcedunt. Videat
Lugo totâ sect. 2. asserens & ponderans plura
contra responsiones P. Ripaldæ. Et sanè per se
clarum est, SS. PP. commendasse Fidem populo
in eum finem, vt conatentur opera sua dirigere se-
cundum fidei regulam, vtique altiore & firmio-
rem, quàm sint dictamina naturalia, & quæ non

sufficiunt ad elicienda opera meritoria. Quod si
Patres iudicassent, omnia opera honesta esse super-
naturalia & meritoria, determinante Deo ad super-
naturales actus potius quàm naturales, quorum
quæso hæc exhortationes & inculcationes fidei?

398. Obicit Ripalda 1. S. Augustinus se-
pè dixit, opera nostra, quæ non sunt ex fide, esse
peccata: atqui hoc non potest intelligi de fide
strictè sumpta, alioquin omnia opera gentilium,
etiam quæ sunt ex gratia per Christum, essent pec-
cata. Hoc argumentum ipsi Ripaldæ solvendum
est, qui cum vrgeretur à Lugone, quod SS. PP.
agnoscant in Gentilibus bona opera, quæ tamen
non sint meritoria, responderet id verum esse; sed
simul cum illis operibus naturalibus elici etiam
actum supernaturalem, sicut & datur duplex co-
gnitio naturalis & supernaturalis. Quæro ex Ri-
paldæ, an illa bona opera naturalia sint peccata?
non vtique: atqui non sunt ex fide ne quidem la-
tè sumpta, ergo non omne opus, quod non est
ex fide, est peccatum. Respondeo ergo, illud
Apostoli: *Quidquid non est ex fide, peccatum est*,
fuisse quidem à S. Augustino intellectum de fide
strictè sumpta, sed hoc sensu, quod omne opus e-
tiam Gentilium, non habentium fidem, sit pecca-
tum, si non sit à parte rei conforme fidei, hoc est,
si tale sit, quod à fide reproberetur, quia quod à fi-
de non approbatur, est etiam contra dictamen na-
turale, esto fides in operante non existat: suffi-
cit enim, quod in illo existat lumen naturæ cui
fides ad stipulatur. Simili ferè modo responderet
ad hanc ipsam objectionem P. Cornelius à Lapide
in illum Apostoli locum ad Rom. 14. 23. qui post-
quam notasset, ab Apostolo per Fidem intelligi di-
ctamen conscientiæ, fatetur deinde, S. Augusti-
num, Prosperum, ac Bernardum intellexisse illum
locum de fide strictè dicta. cùmque sibi objecisset:
ergo secundum hos PP. opera gentilium sunt pec-
cata: responderet, illos intellexisse rō non ex fide
pro: ex infidelitate, vel quod est contra fidem,
& quod sit ad cultum idoli. Et quia S. Augusti-
nus putabat pleraque opera ab infidelibus fieri hoc
fine, scilicet ad colendum idolum, hinc conse-
quenter pleraque eorum opera putavit esse pecca-
ta. Denique addit Cornelius, PP. locutos esse
per auxilin.

399. Obicit Ripalda 2. Si Fides deberet
sumi pro fide stricta, tunc etiam quando SS. PP.
requirunt ad Meritum Charitatem, deberent intel-
ligi de Charitate Theologica & perfecta: atqui
SS. PP. ad omne meritum requirunt Charitatem,
& tamen hoc non est verum de Charitate perfecta:
ergo sicut SS. PP. intelligendi sunt de Charitate
latà, poterunt etiam intelligi de Fide latà. R. 1.
Hoc argumentum nimium probare, scilicet quod
PP. requirentes Fidem ad Justificationem, etiam
possent intelligi de Fide latà, nam eodem modo
requirunt Fidem ad Meritum & ad Justificationem:
& tamen ipse Ripalda non aude hoc asserere, vt vi-
dimus præced. Controv. ergo debemus aliter in-
telligere de Charitate, ac de Fide. R. 2. Discrimen

men esse, quod communi & recepto loquendi modo etiam ille dicatur exercere Charitatem adversus alterum, & illi velle bonum, qui vult aliquid videns esse alteri bonum, esto illum non habeat pro fine C VI. dummodo non dicat: se perinde voluturum esse, si esset malum illius illique displiceret. Jam ergo, qui bene operatur Meritorie, semper attendit ut regulam, Dei Beneplacitum (ut in 2. lib. declaratum est) & sic dicitur amare Deum latius loquendo, licet non habeat Deum pro Fine C VI, ut etiam lib. 3. tr. de Merito dictum est.

400. Obijcit Ripalda 3. Cornelium Centurionem, qui priusquam à Petro fidem edoctus esset, faciebat opera meritoria, unde ab Angelo audit: Orationes tuas, & elemosynas tuas ascenderunt in conspectu Dei. Porro in Cornelio nullam fuisse fidem strictè dictam conatur probare ex S. Hieronymo, asserente, Cornelium ignorasse legem Judaicam. R. 1. hoc argumentum iterum solvendum esse ipsi Ripaldæ, nam S. Hieronymus loco illo, nempe in cap. 3. ad Galat. asserit, in Cornelio fuisse fidem talem, per quam Abraham & Moyses, & ceteri Sancti ante legem Scriptam Iustificati sunt: ergo habuit fidem sufficientem ad Iustificationem: atqui hæc est fides stricta, ut fatetur Ripalda. Ergo S. Hieronymus nihil juvat causam Ripaldæ. R. 2. Cornelium habuisse fidem strictam Dei remuneratoris, sicut habuit Job & alij: immò S. Augustinus lib. 1. ad Simplician. q. 2. dicit: Nullo modo ista operaretur (orationem & elemosynam) nisi vel secretis per visam mentis aut Spiritus admonitionibus vocaretur. Ecce! motivum fidei strictè dictæ. Adde, Cornelium non ignorasse doctrinam & acta Christi Domini, ut constat ex verbis S. Petri ad domesticos Centurionis: Vos scitis quod factum est Verbum per universam Judeam &c. indeque motum orasse Deum pro ulteriore instructione, & hæc erat oratio fidei, quæ pertinet ad fidem strictè dictam, ut jam supra diximus.

CONTROVERSIA III.

Quo sensu Fides Dei ut Remuneratoris, sit necessaria necessitate Medij.

401. Consentiant Theologi eam aliquo modo esse Necessariam Necessitate Medij, ob Testimonium S. Pauli ad Hebr. 11. dicentis: Accedentem ad Deum oportet credere, quia est, & inquirentibus se remunerator sit. Verum in assignando Gradu hujus necessitatis, item in assignanda Radice seu causa hujus necessitatis, ac denique in illius extensione, magna est inter illos dissensio.

Prima sententia docet, hanc necessitatem fundari vnicè in libero Dei arbitrio, nolentis aliter iustificare, quàm præcedente tali fide. Ita quidam RR. apud Lugo, quibus ad stipulari videtur Hurtadus.

Secunda sententia est, hanc fidem esse necessariam necessitate physica antecedente, hoc est, ex Natura rei, seu ex natura actus illius, qui est ultima dispositio ad Iustificationem: v. g. ex natura Amoris seu Contritionis extra Sacramentum, & ex natura illorum actuum, qui sufficientiam faciunt Sacramento. Ita habet communior sententia.

Tertia sententia docet, esse tantum necessitatem moralem, propter summam difficultatem eliciendi Amorem Dei super omnia, nisi aliter tur homo cognitione Dei ut Remuneratoris, quæ non potest haberi sine Fide. Ita Lugo.

Quarta sententia docet, ne quidem esse necessitatem moralem, quæ univèrsam & semper intervenire, sed tantum Regulariter esse necessitatem, hoc est, ad iustificationem regulariter & communi modo obtinendam, quatenus communiter homines solent ita per Gradus procedere ad actum imperfectioribus ad perfectiores; & de hac habet necessitate esse intelligendum S. Paulum, cum de solis infidelibus primò ad fidem accedentibus, non verò de Fidelibus, quos sepe sine hac fide iustificari vult hæc sententia, quæ est Ripaldæ, & magnà ex parte Arriagæ.

402. In hac opinandi diversitate mihi forte per magis arrisit sententia secunda, quia communis, quia magis conformis verbis S. Pauli, & quia sententia fundat se in argumentis metrogativis, divinando possibiles actus iustificationis, in S. Scriptura non fundatos, & ideo nec ad iustificationem aut praxin servit, nec habet aliquam utilitatem Metaphysicam, multò minus Theologicam. Primum & Tertium membrum non habet quæ probatione. Secundum membrum probatur à Paulo videtur equali necessitate requirere fidem Dei existentis seu Loquentis & Remunerantis, quia vno contextu de utraque loquitur: atqui prior est necessaria necessitate physica & antecedente: ergo & posterior.

403. Confirmatur. Quia S. Paulus videtur voluisse declarare, quidnam ex parte objecti representari debeat voluntati, ad hoc ut possit accedere ad Deum per illos actus voluntatis, qui requiruntur ad iustificationem: ergo videtur voluisse indicare, illud ipsum objectum esse tale, ut attingi debeat per actus iustificativos: atqui cognitio hæc est physice necessaria ad actum voluntatis, quia nihil volitum nisi præcognitum. Ergo &c. Itaque, sicut si quis diceret mihi: Volentem amplecti sententiam aliquam, oportet cognoscere fundamenta illius; vel: volentem amplecti sententiam aliquam, oportet cognoscere naturam ipsam, talis inquam utique declararet necessitatem physice cognitionis prærequisitam, ita S. Paulus videtur voluisse declarare, quid ex parte objecti sit necesse cognosci, ut possit homo peccator accedere ad Deum per illos voluntatis actus, qui sunt necessarij ad iustificationem. Ratio autem fundamentalis esse videtur, quia Revelatio Finis visum, ad quem debent ordinari actus supernaturales & gratiæ prævenientes, videtur esse fundamentum.

mentum, cui quodammodo ininitantur reliquæ Revelationes de honestate aliarum virtutum, vt conducente ad finem vltimum supernaturalem. neque enim puto dari vllum actum supernaturalem meritorium, qui non aliquo modo respiciat Deum vt Finem Vltimum Supernaturalem, saltem sub aliqua ratione confusa, iuxta ea quæ præcedentibus controversijs dixi.

CONTROVERSIA IV.

An & quomodo sit necessaria Fides Trinitatis & Incarnationis.

404. DICO 1. Fides explicita Trinitatis & Incarnationis est necessaria adultis necessitate medij, in Re, vel in Voto. Ita Suarez, Lugo, Pallav. & nisi fiat quaestio de modo loquendi, debet esse omnium. Probat. Illud est necessarium necessitate medij in Re, vel in Voto ad justificationem, quod est per se ordinatum, vt positivè concurret aliquo modo ad justificationem, & est sub præcepto, sicque continetur in dilectione Dei, & quacunq; voluntate Dei servandi omnia præcepta, tanquam in voto seu desiderio implicito illius, vt declarabo pluribus Tri: de Euchar: sed talis est fides Trinitatis & Incarnationis. Nam imprimis adulti priusquam baptizentur, debent de his mysterijs instrui, vt habet Ecclesiæ praxis, & tunc fides explicita horum mysteriorum est dispositio illa de qua loquitur Tridentinum sess. 6. c. 6. præterea hæc fides est sub præcepto, vt videbimus: denique adultus non justificatur, nisi habeat propositum servandi omnia præcepta: ergo à primo ad vltimum, nihil deest, quominus sit hæc fides explicita necessaria necessitate medij in Re, vel in Voto.

405. Major difficultas est, an sit in Re necessaria necessitate medij. Affirmant quoad Incarnationem Lorca & Corduba vniuersum etiam de ijs qui Christum præcesserunt: Alij verò, vt Canus, Ledesma, Bannez, Aragonius, Valent. Sanchez, limitant hanc necessitatem ad statum legis novæ, seu post Christi adventum.

406. DICO 2. Non est in Re necessaria Fides explicita Trinitatis necessitate medij. Nam ex S. Paulo hoc non colligitur, nec ex eo, quod in Baptismi forma Trinitas explicitè sit invocanda; nam nec Baptismus est necessarius in Re, nec est necesse, vt suscipiens formam intelligat.

407. DICO 3. Fides explicita Christi nec ante, nec post adventum, est in re necessaria. Probat. à Suarez quoad primum membrum ex Tridentino, sess. 6. c. 1. dicentè, ante adventum Christi mysterium illud fuisse à Deo aliquibus Patribus declaratum ac promissum: supponit ergo non fuisse generatim omnibus manifestatum, adeoque fidem explicitam illius non fuisse in re necessariam. Secundum membrum probat Lugo ex oppositi duntaxat, quod simplices sapè non consequerentur

Gratiam in sacramento penitentia. Neque etiam ex S. Scriptura hæc necessitas evinci potest, cum intelligi possit vel de necessitate præcepti, vel de fide Christi non vt objecti, sed vt causæ meritoria, vel præcisè asserit, fidem esse medium idoneum ad consequendam salutem.

408. Obijcitur præcipue S. Augustinus, qui pluribus in locis videtur exigere fidem explicitam Christi. Verum explicanda sunt, vt diximus de Scriptura; & cum loquatur etiam de illis qui fuerunt ante adventum, est etiam adversarijs explicandus. Insuper etiam requirit fidem mortis & resurrectionis. Pari modo, quando Tridentinum hanc fidem numerat inter dispositiones, intelligendum est: Regulariter eam intervenire, sicut etiam enumerat timorem, qui non est necessarius necessitate medij.

CONTROVERSIA V.

Quomodo Fides sit sub Præcepto.

Veniunt hic dubia quædam practica brevissime expedienda, quia passim in Summis videri possunt.

409. Dubitatur 1. Quorum articulorum fides explicita sit sub præcepto in lege nova. R. Esse fidem articulorum comprehensorum in symbolo Apostolorum; hanc enim exigunt Concil. Agathense, Bracharense, Cabionense, relata in can. Non liceat 18. de Consecr. dist. 4. & seqq. etiam à necdum baptizatis. Ratio est, quia Apostoli divinâ inspiratione comprehenderunt præcipua & substantialia capita Christianismi: atqui Christianus tenetur scire ea quæ sunt suæ Religionis substantialia.

410. Circa hoc tamen advertunt DD. communiter, non requiri sub gravi culpa notitiam exactam omnium quæ ibi continentur, sed sufficere si cognoscantur eâ ratione, sub qua verbis illis crasso modo significantur. v. g. satis est cognoscere, Christum esse Deum & hominem, quin distinctè cognoscatur vnitas in Persona & distinctio in naturis: item satis est, cognoscere esse tantum vnum Deum, eumque esse Patrem, Filium, & Spiritum S. quia distinctè cognoscatur vnitas naturæ in tribus personis. pari modo non est gravis culpa, ignorare, quod Christus sub Pontio Pilato passus sit, quod fuerit sepultus. Videtur tamen esse gravis obligatio, credendi explicitè, non solum Christum esse passum, sed esse crucifixum, quia non solum Apostoli distinctè commemorant, sed etiam Crucis signum velut insigne gentilitium Christianorum est à Christo constitutum, & ideo communiter docetur, esse gravem obligationem nosse formationem Crucis.

411. Secundò: probabilius est, esse gravem obligationem credendi explicitè descensum ad inferos. Ratio est, quia licet aliqua eorum, quæ ab Apostolis solum vt circumstantiæ articulo-

fff

rum

rum sunt recensita, possint non esse sub gravi obligatione, ut sepultura, attamen quivis articulus videtur esse sub gravi obligatione: atqui descensus ad inferos est specialis articulus. Nec refert, quod non exprimitur in symbolo Nicano: nam ut notat S. Thomas, ideo omissus est, quia non erat circa illum orta hæresis: sicut etiam in symbolo Athanasij plura omittuntur, quæ in cæteris continentur.

Tertio: Circumstantia tertiæ diei resurrectionis, non videtur sub mortali esse præcepta ut explicite credatur. Nam licet sapius Apostoli eam expresserint in prædicatione Evangelij, quandoque tamen omiserunt. Sic S. Paulus ad Rom. 10. *Si confitearis, inquit, in ore tuo Dominum Jesum, & in corde tuo credideris, quod Deus illum suscitavit à mortuis, salvus eris.* & S. Petrus in die Pentecostes prædicans act. 2. *quem Deus suscitavit à mortuis solutis doloribus inferni.*

412. Quarto: videtur esse gravis obligatio credendi circumstantiam illam explicite: *Sanctorum Communionem*; satis tamen est, ut notat Castro Pal: & alij, credere in genere, dari aliquam Communicationem spiritualium bonorum inter fideles, licet ignoretur qualis illa sit: continetur enim hæc communicatio tanquam effectus in Vnitate Corporis totius Ecclesiæ, nam cuiusvis corporis membra sese invicem juvant.

Præter ea quæ in Symbolo continentur, & sunt ideo credenda ut non ignorentur, cum non sint objecta operabilia, sunt alia objecta operabilia, etiam sub gravi obligatione explicite credenda: de quibus

413. Dubitatur 2. An explicita notitia Sacramentorum sit sub præcepto. De Baptismo & Pœnitentia id certum est; & licet quis in infantia baptizatus sit, debet tamen postea habere probabilem notitiam, quod huic præcepto sit satisfactum. Pœnitentiæ verò notitia præcipitur, ob probabilem illius necessitatem aliquando futuram. Quoad Sacramentum Eucharistiæ etiam constat ex eo, quia exstat præceptum illud sumendi, & quidem sumendi cum debita reverentia. Non videtur tamen esse gravis obligatio sciendi absentiam materiæ, vel ejus omnimodam desitionem. est etiam gravis obligatio cognoscendi Sacrificium missæ, cum existat præceptum Ecclesiæ audiendi missam. Quoad reliqua 4. Sacramenta probabilior est sententia, non esse gravem obligationem ea cognoscendi, quia non est præceptum grave ea suscipiendi.

414. Dubitatur 3. de præceptis Decalogi. 2. Ejus notitiam esse graviter præceptam, hoc ipso quod illa sint præcepta vniuersalia pro omnibus; non quidem ut quis memoriter & ordine possit recitare, sed ut saltem singula ita sciat, ut si de aliquo interrogaretur, dicere posset, esse vnum ex illis.

Dubitatur 4. An præceptum credendi hos articulos sit humanum, an divinum. 2. Esse divinum, quia Apostoli accepere mandatum à

Christo, hos articulos prædicandi: ergo fideles sunt obligati eodem præcepto, ut audiunt à

CONTROVRSIA VI.

Quenam sit obligatio confitendi Fidem.

415. Dubitatur 1. An Confessio exterior sit proprie actus fidei, & consequenter præceptio externa sine interna infidelitate, sit peccatum contra fidem. Ratio dubitandi est, 1. quia non apparet, quomodo illa confessio exterior sit motivo fidei formali, specifico & proprio: quia negatio fidei merè externa non expellit habitum fidei, quem tamen expelleret, si esset actum contra fidem. 2. Tamen cum S. Thomas affirmativè. Ratio prima est, quia Veterum auctoritas Dei in loquendo, meretur & respectum non solum internum & intellectualem, sed etiam externam manifestationem internæ objectionis, sicut Majestas Regis non tantum recipit internam reverentiam & recognitionem, sed etiam externam manifestationem hujus recognitionis datâ occasione exhibendam: & sicut non debet servum pudere Domini sui, ita non debet fidelem pudere suæ subjectionis erga divinam Auctoritatem. Unde non solum est interverbia, nolle credere Deum loqui, quando apparet credibile Deum loqui, sed etiam est interverbia, exteriùs simulare, se non revereri internam objectionem Dei: ergo jam apparet in confessione exteriori honestas objectiva quam intendit habere piæ affectionis, nempe obsequium & reverentiam concernens auctoritatem Dei in loquendo. Secunda ratio est, quia, ut notat Lugo n. 10. quia habitus voluntatis potest per quandam redimentionem extendi ad ea omnia objecta, quæ aliquo modo participant principale motivum illius habitus: sic creatura amatur propter Deum habitu Charitatis; sic propter amicum amantemque famulos: sic habitus latræ & dulciæ inclinatur ad colendas imagines Dei & Sanctorum. Quia ergo confessio externa sit signum interni assensus cui substituitur, & quem habitus fidei principaliter intendit, non est mirum, si ad eundem habitum spectet etiam hoc signum imperare. Et sic responsum est ad primam rationem dubitandi.

Ad secundam dubitandi rationem respondetur, habitum fidei non expelli nisi per peccatum internum, quod directè excludit fidem intellectualem, quæ per se & principaliter est contenta à Deo per habitus infusionem: confessio vera externa solum per accidens, pro certis circumstantijs.

416. Dubitatur 2. An silentium habeatur pro fidei negatione, quando quis de suis fidei interrogatur. 2. Tunc haberi pro negatione fidei, quando in his circumstantijs indicat evanescentiam potius fidei, quam contemptum interrogantis, secus si significet potius contemptum

interrogantis, eò quòd non habeat Jus interrogandi, nec dignus sit, cui respondeatur.

417. Dubitatur 3. An censeatur negare Fidem, qui ad citationem publicam omnium Christianorum non se prodit. R. Negativè, quia est præceptum Tyrannicum, nullam habens vim obligandi.

Dubitatur 4. Quà ratione liceat quandoque ad se occultandum vti vestibus hæreticorum, vel Gentilium, vel Judæorum. Ratio dubitandi est, quia non licet vti verbisquivocis, intendendo ut audiens intelligat ea in sensu in quo significant abnegationem fidei: ergo saltem tunc non licebit vti vestibus hujusmodi, quando alijs significant professionem falsæ Sectæ. R. Esse discrimen inter vestes & Verba. Nam verba sunt

ex primaria institutione signa conceptuum, & tenemur ijs non vti nisi ut signis, & cum intentione loquendi seu manifestandi nostram mentem. Vestes econtra habent alium usum primarium, & possumus illis vti sine intentione manifestandi per illas nostram mentem: vnde licet alij errent iudicando me illis vti ad significandam talem professionem, non teneor hunc errorem impedire, nec censeor erubescere Dominum meum. Vnde inferitur posse aliquem ex causâ gravi sic occultare fidem suam, quamdiu vestes non sunt adeo determinatæ ad significandum, ut præter significationem non habeant alium usum in æstimatione cæterorum ejusdem Reipublicæ.

CAPVT IX. DE HABITU FIDEI. CONTROVERSIA I.

Quandonam Habitus Fidei infundatur.

Et

Quanam Dispositio prærequiratur.

418. Prima Sententia est Scoti, quem sequitur Aragonius, Fidei habitum nunquam infundi sine gratia sanctificante extra Sacramentum, benè tamen in Sacramento Baptismi (utpote quod est Sacramentum fidei) casu quo quis accederet cum actu fidei, & simul cum obice ad Gratiam: tunc enim volunt infundi habitum Fidei sine Gratia.

Secunda Sententia valde probabilis est, fidem infundi etiam sine gratia, quando quis ante Justificationem elicit actum fidei. Ita Suarez, Vasquez, Salas, Valerius, Turrianus, Conink, Granaeus, Hurt. & supponit eam Card. Pallav.

419. Tertia Sententia, mihi quæ probabilior negat Habitum fidei vnuquam infundi sine Gratia. Ita videtur sentire S. Thomas 1. 2. q. 62. a. 4. & fuit communis apud antiquos, quos sequitur Card. Lugo, Ripalda, & Arriaga.

Probatur hæc Sententia primò auctoritate Clementis V. in Concilio Viennensi, & refertur Clement. vnicà de Summâ Trinit. vbi circa controversiam Theologorum (cujus etiam mentio facta est in cap. Majores de Baptismo) an sicut adultis, ita etiam parvulis in Baptismo infundatur Gratia & cæteræ virtutes, statuit, ex eo quòd adultis infundantur, etiam infundi parvulis: quæ consequentia infirma esset, si Fides adultis infunderetur, quando eliciunt primum actum fidei:

sic enim fieret, ut nunquam infunderetur adultis fides virtute Baptismi; nam adultus non consequitur fructum baptismi. vid. Gratiam, nisi prius crediderit: ergo semper ad infusionem Gratiæ præsupponeretur jam fides infusa: ergo non potuisset Pontifex tanquam indubitatum supponere, adultis infundi fidem virtute baptismi, ut inde inferret, etiam infundi parvulis.

420. Probatur 2. auctoritate Concilij Tridentini sess. 6. c. 7. vbi asserit ex Apostolorum Traditione Catechumenos ante Baptismum petere ab Ecclesia Fidem: non vti quæ actualem, jam enim illam habent: ergo habitualement: ergo supponitur hanc non esse infusam, quando eliciunt actum Fidei. Confirmatur ex eod. cap. vbi dicitur, in Justificatione hæc omnia simul infundi, Fidem, Spem, Charitatem.

421. Respondent ad hoc ultimum, quòd simul non significare simultatem temporis, sed quòd collectio illarum rerum infundatur, sicut Eccles. 18. dicitur Deus creasse omnia simul. Sed Contra. Potest quidem rectè dici Deus omnia creasse simul simultate rerum, hoc est, nullâ re demptâ: sed non rectè diceretur Episcopus alicui omnes Ordines simul simultate ordinum conferre, si vnum aut alterum ex illis non conferret: ergo nec rectè diceretur Fides, Spes & Charitas simul infundi in Justificatione, si vna, immò duæ ex illis non infunderentur, sed jam antè existerent.

Fff 2

422. Pro-